
Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 12 juni 2008 over **het Actieplan LeerKracht**.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Voorzitter. Het Actieplan LeerKracht van de minister schiet tekort. Om het lerarentekort op te lossen, zijn forse investeringen nodig. Bovendien is de invoering van prestatiebeloning onverantwoord in het onderwijs. Daarnaast zijn wij tegen het plan van de VO-raad om topsalarissen voor werkgevers in het onderwijs te realiseren. Ik dien dan ook de volgende drie moties in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat pas in 2020 structureel 1 mld. extra beschikbaar komt voor leraren in het kader van het Actieplan LeerKracht;

van mening dat dit onvoldoende is om het lerarenberoep in ere te herstellen en het lerarentekort op te lossen;

verzoekt de regering, het advies van Rinnooy Kan – structureel 1 mld. extra – in deze regeerperiode te realiseren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 54 (27923).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in het Actieplan LeerKracht staat dat de jaarlijkse automatische periodieke salarisverhoging op termijn afhankelijk wordt van het functioneren van leraren;

constaterende dat daarmee prestatiebeloning in het onderwijs wordt gestimuleerd;

van mening dat criteria voor de beoordeling van leraren altijd willekeurig zullen zijn;

verzoekt de regering, af te zien van de invoering van deze vorm van prestatiebeloning in het onderwijs,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid

Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 55 (27923).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de regering van mening is dat er een forse afstand is tussen de maximale beloning voor bestuurders in de nieuwe beloningsleidraad van de werkgevers in het voortgezet onderwijs (VO-raad) en het salarismaximum in de cao van het voortgezet onderwijs;

overwegende dat de regering van mening is dat evenwichtige beloningsverhoudingen en heldere criteria voor de functiewaardering van directie én personeel van groot belang zijn voor stabiele arbeidsverhoudingen;

van mening dat de nieuwe beloningsleidraad van de VO-raad hieraan niet voldoet;

verzoekt de regering, alles in het werk te stellen om te voorkomen dat de nieuwe beloningsleidraad van de VO-raad wordt ingevoerd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 56 (27923).

De heer **Dibi** (GroenLinks): Voorzitter. Het was mij onduidelijk of de minister dit heeft toegezegd. Zo ja, dan houd ik de motie gewoon aan. Zo nee, dan komt de motie hopelijk in stemming.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering in het coalitieakkoord heeft aangegeven, te streven naar het verminderen van de werkdruk in het onderwijs en daartoe te zullen komen met een actieplan op basis van het advies van een breed samengestelde commissie;

constaterende dat de bedoelde commissie-Rinnooy Kan een waardevol advies heeft afgeleverd, maar dat daarin weinig aandacht is besteed aan de werkdruk;

overwegende dat de hoge werkdruk een van de meest gehoorde klachten is van docenten;

verzoekt de regering, de werkdruk in het onderwijs te onderzoeken en te komen met voorstellen om deze te verlagen voor de behandeling van de begroting van

Dibi

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap 2009,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Dibi. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 57 (27923).

□

Minister **Plasterk**: Voorzitter. De aanleiding voor het AO was het convenant dat wij hebben kunnen sluiten op basis van het Actieplan LeerKracht, dat eerder met de Kamer is besproken. Alle partners, zowel de organisaties van leraren als de organisaties van werkgevers en de overheid hebben hun handtekening gezet en met elkaar afgesproken hoe het Actieplan LeerKracht wordt uitgevoerd.

Wij kijken nu terug op dat proces en kunnen daarbij kanttekeningen plaatsen, maar verkeren niet in de situatie het te veranderen. Het enige wat wij kunnen doen, is het terugtrekken van de handtekening van de overheid, maar dan zijn wij weer terug bij af. Dat heb ik ook niemand horen bepleiten. In dat licht hebben wij het AO gehouden.

Ik ontraad de aanneming van de twee moties van de SP-fractie die betrekking hebben op het onderwerp dat op de agenda staat. In de eerste motie wordt een constatering gedaan die misleidend is, namelijk dat het budget voor het Actieplan LeerKracht pas in 2020 ter beschikking komt. Zoals in het AO is gewisseld, komt tweederde daarvan binnen deze kabinetsperiode volledig vrij. Het is nieuw geld voor de lerarensalarissen. Inderdaad is er een laatste staartje dat pas op het laatst naar het totale bedrag toegroeit. Dat is echter niet wat in de overweging van de motie staat. Wij hebben zojuist een convenant afgesloten met de werkgevers en de werknemers. Ik ben daar zeer trots op en blij mee en ik pieker er niet over om dat weer open te breken. Ik adviseer de Kamer deze motie niet aan te nemen.

In de tweede motie wordt opnieuw het woord "prestatiebeloning" gebruikt. Er wordt bovendien gesuggereerd dat elk functioneringsgesprek willekeurig is, net als op functioneren gebaseerde vormen van periodieken. Dat doet totaal geen recht aan alle professionele organisaties in dit land, die functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken voeren. Dit gebeurt overigens ook voor een deel in het onderwijs en men heeft daar goede ervaringen mee. Ik heb de heer Van Dijk al eens uitgenodigd om mee te gaan op werkbezoek, zodat hij daarvan kennis kan nemen. Ik ontraad de aanneming van deze motie.

Het woord "prestatiebeloning" is overigens nooit door mij gebruikt. Het gaat niet om het belonen op basis van prestatie, zoals dat wellicht bij het asfalteren per strekkende meter gebeurt. Het gaat erom dat het functioneren wordt betrokken bij het functioneringsgesprek en ook bij besluiten over periodieken. Dat is heel normaal.

De derde motie heeft geen betrekking op het voorliggende onderwerp, maar op de beloningsleidraad van de VO-raad. Volgens mijn informatie is de Kamer in gesprek met staatssecretaris Van Bijsterveld. Ik kan niet helemaal overzien hoe de motie hierin past. Ik ontraad de aanneming van deze motie. Mocht u daarover nog

verder met de staatssecretaris in gesprek willen, dan zou u de motie eventueel tot die tijd kunnen aanhouden. Dat is aan u.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Het gaat over salarissen. Het Actieplan LeerKracht gaat daar ook over. Wij weten allemaal dat de werkgevers in het onderwijs zichzelf een exorbitante salarisverhoging hebben gegeven.

De **voorzitter**: De afspraak is dat u een vraag kunt stellen als u iets niets begrijpt. Wij gaan hier geen debat houden. Volgens mij begrijpt u het volkomen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP): Wat mij betreft, is deze motie dus wel aan de orde. Ik roep de minister op om de salarisverhoging van werkgevers ongedaan te maken. Dat is alles wat deze motie doet.

Minister **Plasterk**: Het Actieplan LeerKracht gaat over de positie van de leerkrachten en daarmee dus niet over het bestuur. Als u de motie in deze context in stemming wilt brengen, ontraad ik de aanneming ervan. Volgens mij is hierover een vruchtbaar gesprek met de staatssecretaris mogelijk, die op een aantal punten uw opvattingen over de leidraad lijkt te delen. Ik formuleer het voorzichtig. Misschien kunt u de motie in die context alsnog in stemming brengen.

De motie van de heer Dibi is mij sympathiek, in die zin dat ik het ermee eens ben dat het Actieplan LeerKracht zich niet primair focust op het onderwerp van de werkdruk – zo hebben wij dat ook gewisseld in het algemeen overleg – en dat het goed is dat daar nog aandacht aan wordt besteed. Ik heb verwezen naar het tijdbestedingsonderzoek waarmee ik in november zal komen. In het dictum van de motie staat dat dit zou moeten gebeuren voor de begroting voor 2009. Dat zullen wij niet halen. Als de heer Dibi daarop insisteert, moet ik de aanneming van de motie ontraden. Ik vraag hem om het tijdbestedingsonderzoek af te wachten en in die context op dit onderwerp terug te komen. Ik ben het met hem eens dat het een belangrijk onderwerp is.

De heer **Dibi** (GroenLinks): Is het tijdbestedingsonderzoek alleen gericht op de vraag waaraan docenten hun tijd besteden, of komt u dan ook met voorstellen om de werkdruk te verlagen?

Minister **Plasterk**: Het is gericht op de vraag waaraan docenten hun tijd besteden en waar dit leidt tot de ervaring van een hoge of te hoge werkdruk. Van daaruit zijn er mogelijkheden om daar iets aan te doen.

De **voorzitter**: Houdt u de motie aan?

De heer **Dibi** (GroenLinks): Ik wil het tijdspad voor de begrotingsbehandeling 2009 wel uit de motie halen, maar het is wel belangrijk dat wij niet alleen een onderzoekje afwachten, maar dat u dan ook met voorstellen komt om die werkdruk te verlagen.

Minister **Plasterk**: Ik zal op dat moment komen met alles waarmee ik op dat moment kan komen. Het hangt natuurlijk ook van het onderzoek af. Als uit het onderzoek blijkt dat de enige manier – nu maak ik het bewust absurd – om de werkdruk terug te dringen zou zijn door alle klassen in grootte te halveren, is het duidelijk dat dat

Plasterk

budgettair niet mogelijk is. Ik kan dus niet toezeggen dat ik de werkdruk zal oplossen.

De **voorzitter**: De heer Dibi nog één woord?

De heer **Dibi** (GroenLinks): Ik houd de motie aan, maar dan ga ik er wel van uit dat de minister zal doen wat hij kan doen.

De **voorzitter**: Dat heeft hij toegezegd.

Minister **Plasterk**: Inderdaad, dat zal ik doen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Over de moties zullen wij volgende week dinsdag stemmen. Ik dank de minister voor de antwoorden.

Op verzoek van de heer Dibi stel ik voor, zijn motie (27923, nr. 57) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Kieswet in verband met het verlenen van het kiesrecht voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement aan alle Nederlanders die in de Nederlandse Antillen en Aruba woonachtig zijn (31392).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Ik heet van harte welkom de heren Croes, Eman, Thijssen en Serphos, die vanuit de Antillen en Aruba belangstelling hebben voor dit debat.

De heer **Kalma** (PvdA): Voorzitter. Het voorliggende voorstel is reparatiewetgeving, niet meer en niet minder. Het is de reactie op de uitspraak van de Raad van State dat met betrekking tot het kiesrecht voor het Europees Parlement het verschil tussen Nederlandse staatsburgers in derde landen en Nederlandse staatsburgers op Aruba en de Antillen niet gerechtvaardigd is en voor de aanstaande Europese verkiezingen ongedaan moet worden gemaakt. De PvdA steunt het wetsvoorstel en acht de daarin verdisconteerde keuzes goed verdedigbaar.

Ze betreffen ten eerste de keuze voor uitbreiding van het kiesrecht, het actief kiesrecht voor het Europees Parlement, tot alle Nederlanders buiten Nederland. Wij delen de opvatting dat een beperking van het kiesrecht tot de ingezetenen van de Europese Unie onwenselijk is. Alle burgers van een EU-staat zijn krachtens het Europees Verdrag Europese burgers en horen kiesrecht te hebben voor het Europees Parlement. Ook een andere mogelijkheid, namelijk een koppeling van het kiesrecht aan een tijdsbepaling, acht de PvdA om de in de memorie van toelichting genoemde redenen onwenselijk.

Goed verdedigbaar achten wij ook de keuze met betrekking tot de uitvoeringsaspecten. Het stemmen op Aruba en de Antillen, zoals in Nederland, dat wil zeggen

zonder voorafgaande registratie, schept nieuwe ongelijkheid ten opzichte van Nederlanders in derde landen. Het organiseren van verkiezingen voor het Europees Parlement door de landsregeringen stuit op andere problemen, omdat de Kieswet dan op bepaalde onderdelen een Rijkswet zou moeten worden wat weer andere complicaties geeft, waarin niet op korte termijn kan worden voorzien. De beste oplossing op korte termijn achten wij daarom het stemmen op basis van voorafgaande registratie, zoals verplicht voor alle Nederlanders woonachtig in het buitenland.

Het wetsvoorstel is reparatiewetgeving. Met de regering zijn wij van mening dat in dit kader niet vooruit moet worden gelopen op toekomstige wijzigingen in de staatsrechtelijke verhoudingen binnen het Koninkrijk. Wij hebben wel drie vragen over de wijziging die nu wordt voorgesteld.

Eerst iets over de wijze waarop deze stemmingen in 2009 gaan worden uitgevoerd. Wat ons betreft is het algemeen uitgangspunt: het zoveel mogelijk wegnemen van obstakels die het uitoefenen van het kiesrecht bemoeilijken. Ten aanzien van de kiezers op de Nederlandse Antillen en Aruba gaat het dan om de registratie als kiezer en de manier waarop de stem kan worden uitgebracht. De Kieswet staat toe om briefstembureaus in te richten. De PvdA vraagt het kabinet om de mogelijkheden hiertoe optimaal te benutten.

De PvdA maakt zich zorgen over de band tussen het Europees Parlement en de kiesgerechtigden op de Antillen en Aruba. De opkomstcijfers in Nederland zijn betrekkelijke laag en kiezers identificeren zich niet in hoge mate met het Europees Parlement. Wij zijn bang dat dit voor de band tussen het Europees Parlement en de kiesgerechtigden op de Nederlandse Antillen en Aruba in versterkte mate zal gelden. Hoe kan die band worden versterkt? De politieke partijen, zoals het kabinet heeft opgemerkt, hebben hier een eerste taak, maar ook de overheden en de Europese Unie zullen door middel van actieve voorlichting hun aandeel moeten leveren. Wat zijn de concrete voornemens van het kabinet op dit punt?

Op termijn zou de PvdA-fractie bij voorkeur zien dat de verkiezingen op de Nederlandse Antillen en Aruba op dezelfde manier worden uitgevoerd als in Nederland, dus met een automatisch toegestuurde oproepkaart en stemming in een stembureau. Om dit te realiseren, is een Rijkswet nodig. De regering geeft aan een keuze met betrekking tot het vastleggen van de verkiezing voor het Europees Parlement bij Rijkswet pas te willen maken op basis van de aangekondigde evaluatie van de eerstkomende EP-verkiezingen. De PvdA-fractie kan zich dat voorstellen en ziet op deze termijn geen alternatieve route. Wel zou er na de eerstvolgende verkiezingen voortvarend gehandeld moeten worden. Bij de uiteindelijke keuze zouden principiële overwegingen voorop moeten staan, zoals minimalisering van de drempels om het kiesrecht uit te oefenen. Onderschrijft het kabinet dit standpunt?

De heer **Schinkelshoek** (CDA): Voorzitter. Soms moet je beginnen met het slot. En dit is dat de CDA-fractie, alles overwegende, akkoord gaat met dit wetsvoorstel, dat alle Nederlanders op de Nederlandse Antillen en Aruba zonder onderscheid kiesrecht voor het Europees